

Josef egyptský a Bůh promlouvající

(Krnov, 6.8.2023)

I.čtení: I. Mojžíšova 41,1-46

II.čtení: epištola Židům 1,1-3

Sestry a bratří, taky se vám někdy zdá, že to Bibličtí lidé měli s vírou, pravdou a rozhodováním jednodušší než my? Bůh byl s nimi v každodenním kontaktu – vždyť se v Písmu o ničem jiném nemluví. Když si s něčím nevěděli rady, dotázali se Hospodina a On jim odpověděl – poslal proroka, který jim všechno vysvětlil. No, a když nebyl po ruce prorok, tak se jim aspoň zdál sen. Tam sice občas nastaly komplikace s jeho výkladem, ale nakonec se vždycky našla nějaká odpověď.

A byli tu mužové, případně ženy, kteří se dokázali správně zorientovat v každé situaci a vždy jim bylo jasné, jaká je Boží vůle ohledně jejich konkrétních starostí. Pravda, ne pokaždé se té poznané vůle Boží přidrželi, ale vždycky věděli za co nebo proti čemu se bijí. A velká část těch příhod mluví o tom, jak ten, kdo napoprvé neudělal, co věděl, že má, si natloukl a přesvědčil se, že je vždycky nejlepší bez váhání a bez reptání splnit, co Bůh chce, protože opak se jim nikdy nevyplatí. A nejen jim, ale nikomu.

Bylo to tenkrát prostě snadné. Bůh se zjevoval, dala se rozpoznat jednoznačná Pravda, dobro se zlem nebyly tak pomíchané, jako dneska. Bůh mluvil, a měl své lidi, kteří byli Jeho důvěrnými přáteli a s nimiž rozmlouval na potkání; a ti podle Jeho doslovného návodu vedli Jeho lid k tomu nejlepšímu, o čemž nebylo nutno vůbec pochybovat. Ostatní lidé měli pak tu výsadu užívat si klidného živobytí a všech dobrodiní, která jim Hospodin udílel; stačilo jen občas vzpomenout Jeho Jméno, zajít do chrámu nebo ke stánku úmluvy, obětovat dobytče podle přesně stanovených pravidel...

Tak to spolehlivě fungovalo za Adama, za Abraháma, za Josefa, za Mojžíše, vycházelo to Davidovi, a co teprve prorokům; no, a pak tu byli apoštolové, kteří měli Ježíše osobně, a když byl vzat, tak aspoň Ducha svatého.

My dnes jsme zůstali opuštění, Hospodin umlknul a beze slova se díval na všechny hrůzy světa, dokonce na nebetyčné utrpení svého lidu, aniž by to jakkoli okomentoval nebo dokonce seslal svého vysvoboditele, nebo aspoň proroka... Mnoho lidí to vede k přesvědčení, že se věci vymkly Bohu z rukou, že se zhrozil a utekl, anebo že vůbec není, když na věci nereaguje jako kdysi...

Jenže, bylo to skutečně tak, jak si malujeme? Podívejme se třeba na Josefovy příhody...

Pro nás je to strhující příběh, velmi hutně a čtivě stlačený do pár biblických kapitol, které si stihneme přečíst i v našem obvyklém denním shonu jen tak před večeří. Zamysleme se ovšem nad obsahem čteného, a najednou vidíme, že vše je mnohem komplikovanější, než se nám zdá. Vzpomínejme, čím vším Josef prošel, než se stal nejvýznamnějším egyptským úředníkem! Pro nás je to hop – narodil se – hop – hádal se s bratry – hop – byl prodán do otroctví – hop – už má zase skvělou službu – hop – kvůli intrikám své paní jde do vězení – hop – už vykládá sny faraónovým lidem – hop – už sedí u faraóna a jeho snů – hop – a z teplé vysoké židle shromažďuje obilí do státních sýpek – hop – a vrací bratrům jejich ústrky – hop – a stěhuje Izrael z hladomorem sužované Palestiny do prozíravě zásobeného (a Hospodinovými sny varovaného) Egypta. Umírá jako vážený občan, ctěný celou zemí, a dokonce i svými příbuznými. „To byl dobrodružný a vzrušující život!“ říkáme si, „naplněný přízní a blízkostí Boží, vedený Božím Duchem a Boží laskavou vůlí...“

Když se ale zkusíte vcítit do Josefovy osobnosti, možná zaváháte, možná přestanete mít chuť si dál zkoušet jeho kůži...

Najednou zažijete nepochopení a frustrace, když vaši nejbližší vůbec nebudou rozumět vašim velkým snům a plánům, zažijete sílu závisti a šikanování, jste vyrvání ze svých kořenů a nejprve odsouzeni k smrti, pak „jen“ prodání do otroctví a odvezení do daleké cizí země bez přátel a bez zastání; a žádný Bůh nikde. Možná budete vrčet a nadávat, že Hospodin nemá žádné uznání a že

mlčí a že možná vůbec žádný Hospodin není. A pak se vypracujete – pokořováním před svým majitelem, a taky vlastní moudrostí a prozíravostí. Konečně zas máte své místo na světě, někdo vás potřebuje, jste oblíben celým domem a celou rodinou. V tu chvíli možná zase děkujete Bohu za všechnu lásku a dobrodiní a prozřetelnost... A zase mu začnete trochu věřit.

Jenže najednou se všechno zase hrouť. Jste neprávem posláni do vězení, a čím víc nad tím přemýšlíte, tím víc zjišťujete, že to vlastně je trest za vaši bezúhonnost, že plně platí rčení „za dobrotu na žebrotu“ a že kdybyste se nenechali svázat předsudky o spravedlnosti a věrnosti, mohli jste dál žít spokojeně, v přepychu a příjemnostech... Takhle jste zcela zapomenuti kdesi v podzemních kobkách, opuštěni lidmi i Bohem; už zase Mu nevěříte, protože vám jenom háže klacky pod nohy pokaždé, když se na ně vlastními silami vyškrábet z kaše, kterou vám On sám zavařil. Jste odsouzeni k pozvolnému odumření – vždyť kdo ví, kolik let Josef musel jenom sedět ve tmě a nezbylo mu nic jiného než poslouchat pořád dokola stejné skuhrání a psychopatické blouznění svých spoluvězňů. Kolik let musel Josef strávit v egyptském vězení! Kolik beznaděje se mu tam asi vylíhlo v hlavě! Jakou nudu musel prožít! Jak zoufale se asi snažil zabavit aspoň tím, že do nekonečna převaloval v mysli sny své vlastní i cizí! Jak často musel přemýšlet, jaký vlastně je ten kručas Hospodin a jestli se vůbec vyplátí v Něj věřit...

Najednou zjišťujeme, že i bibličtí praotcové procházeli podobně zoufalými situacemi jako my sami. Že s nimi Bůh možná zdaleka nemluvil tak často, jak se nám zdá, že je nenavštěvoval ve vězení a v utrpení o nic víc než nás; že to zdaleka neměli tak jednoduché, jak se zdá na první pohled. Bibličtí svědkové nebyli žádní supermani víry, ani před námi neměli žádný náskok či lepší poznání Božích plánů. Ba, dokonce můžeme připustit, že my máme alespoň jejich slova a příběhy a podle nich se můžeme orientovat v zapeklitých situacích; můžeme to aspoň číst a poučit se.

Nebyli na tom o nic lépe než my. A přece se v těžkých chvílích nevzdávali, nerezignovali, bojovali až do konce, znovu a znovu se zvedali z provazů, odolávali novým a novým ranám... aby nakonec mohli zjistit: v tom všem byl Hospodin s námi. Neopustil nás ani na okamžik. Ukazoval nám, co je správné a co ne, a pomáhal nám dobrého se držet. A nakonec i to nejhorší dokázal obrátit k dobrému.

S tímto poznáním může Josef odpustit svým nejhorším viníkům, svým bratrům, když přijdou poníženež prosit o záchranu života. Mohl by si na nich zgustnout, mohl by je potrestat, mohl by je na oplátku prodat do otroctví. Ale on řekne – „Bůh, ne vy, mě poslal napřed, abych tady připravil půdu pro naše další živobytí...“

„Mnoha různými způsoby mluvíval Bůh k našim otcům ústy proroků...“ píše autor listu Židům. A my máme jejich svědectví o Božích skutcích, o Božím jednání, o Boží vůli, o Boží Pravdě a Spravedlnosti. Máme dokonce i svědectví o Jeho Synu, Ježíši Kristu, který zjevoval Boží charakter svým následovníkům a položil život za naše viny a pro náš pokoj a naši naději.

Proč nám ta naděje a důvěra tolik chybí? Proč dokážeme jen závidět našim předchůdcům, kteří zdaleka neměli takové možnosti a vědomosti jako my? Proč tolik pochybujeme, když víme, že Kristus prošel takovým utrpením a Božím opuštěním před námi? Není to divné?

Staré příběhy nás vyzývají k trpělivosti a pokoře; zvou nás, abychom se svěřili té vratké pramičce víry a důvěry, i ve chvíli, kdy se obzor zatahuje mračny a není vidět druhý břeh. Hospodin nás provede tmou, dokonce i „údolím stínů smrti“ a na konci nás možná čeká zjištění: „Bůh nás poslal napřed...!“

Pane Bože,
Někdy pro nás není lehké čekat na Tvé Slovo.
Prosíme, obrň nás trpělivostí a vytrvalostí,
A posilni naši víru,
Ať vyhlížíme neochvějně Tvůj příchod,
Spoléháme na Tvou blízkost
A oslavujeme Tě každou myšlenkou, slovem i skutkem.
AMEN!